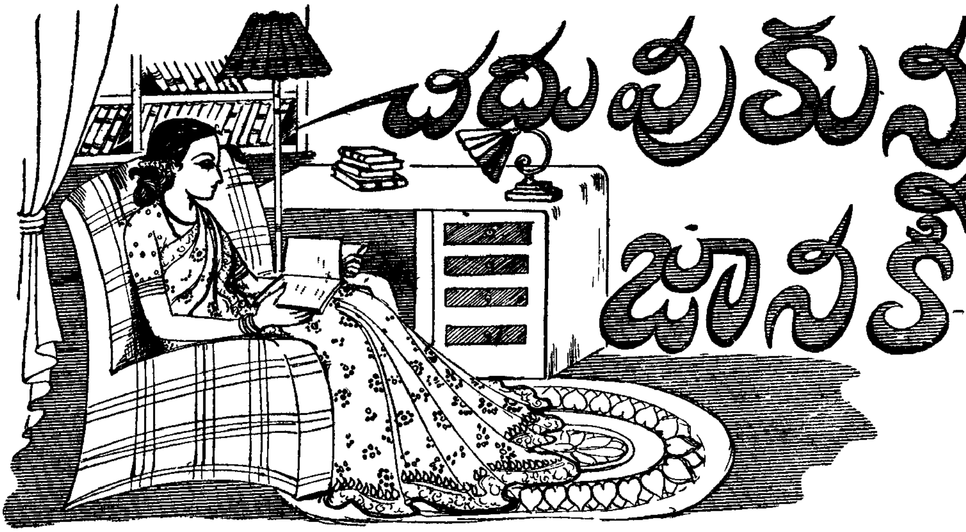

చదువుకున్న జానకి

రచన

"శ్రీ పి. వి. పల్లి"

జానకి బి. ఏ పూర్తి చేసింది కాని, స్నేహితురాండ్రు యెంత చెప్పినా ఉద్యోగంలో ప్రవేశించలేదు తను విజ్ఞానం కోసమే చదువుకుంది కాని ఉద్యోగం చెయ్యటానికి కాదు 'విద్యావంతురాలు సంసారాన్ని సుఖవంతం చేసుకుంటుం'దని యెందరో పెద్దలు చెప్పగా తను విన్నది. తను విన్నదాంట్లో తనకి బాగా నమ్మకం కుదిరింది తను అంతకన్న యెక్కువ చదవడానికి నిశ్చయించుకోలేదు

రంగాచారిగారు జానకి అభిప్రాయాలతో యేకీభవించినా, అంతవరకు జానకి చదవడం ఆయనకిష్టంలేదు అయితే, తన కూతురి మాటని తాను కాదనలేక పోయాడు బి. ఏ పూర్తి చేసి యేడాది కావస్తూంది. ఆయనికి, జానకి వివాహ సమస్య పీడించుతూంది. రెండు మూడు సార్లు - యీ సంవత్సరకాలంలోను - జానకికి నచ్చచెప్ప బోయారు కాని జానకి సమాధానమియ్యలేదు

తను యెవరినీ అప్పటిదాకా ప్రేమించలేదు ఎవరిని గూర్చి ఆలోచించలేదు కూడ అసలు తనకి, తన వివాహం కావాలి అన్న ధ్యాసేకలగలేదు రంగాచారిగారు యి[illegible] పదేపదే తనని అడుగుతూంటే, తనలో తన వివాహం గూర్చి ఆలోచన బయలు దేరింది అయినా తను యేనిర్ణయానికీ రాలేదింకా---

ఇప్పటికైనా, తన కూతురు యేదో ఒక నిశ్చయానికి వచ్చి వుంటుందని రంగాచారిగారు నమ్మారు. యేదో తను బ్రతికున్న యీ నాలుగు రోజుల్లోనూ, ఆ పనేదో అయిందనిపించేసుకుంటే, తను సుఖంగా, నిర్వ్యాపారంగా వుండొచ్చు

కారు బీచినుండి వచ్చి గుమ్మం ముందు ఆగింది. జానకి లోపలికి అడుగు పెట్టగానే, "అమ్మా, జానకీ యిల్లారా-" అంటూ పిలిచారు రంగాచారిగారు

వంటవాడు తెచ్చిన కాఫీ త్రాగారిద్దరు.

"యివాళ తొందరగా వచ్చేశావేం బీచినుండి ?-"

"నాకేం ఒంట్లో బాగా లేదు నాన్నా - చికాకుగా వుంది

" అంటే - తలనొప్పిగా వుందా ?"

" అలాటివేమీ లేవు నాన్నా అసలు మూడు నాలుగు దినాలనుండీ కూడా అదోలావుంది-"

రంగాచారిగారు కాలం మళ్లినవాడు గనక, కూతురి పరిస్థితి అవగాహన చేసుకున్నారు ఇక తన ఆశయం నెరవేరుతుందని దృఢమైన నమ్మకం కుదిరింది

" అమ్మా - శేఖరం బావా, మామయ్యా - యీ వేసవి శెలవుల్లో యిక్కడ గడపడానికి వస్తున్నారు రమ్మని నేనే వుత్తరం రాశాను "

"ఎప్పుడొస్తారు నాన్నా ?_"

"శెలవులు యీ నెలాఖరునుండీ యిస్తారట అంచేత వచ్చేనెల ఒకటి రెండు తేదీల్లో వస్తారు"

"అయితే సరదాగా కాలం గడపొచ్చు నాన్నా- మామయ్యకూడా, అత్తయ్య పోయిందగ్గరనుండీ అదోలా అయిపోయారు నాన్నా_శేఖరంబావ ఉద్యోగం చేస్తున్నాడన్నమాటేగాని మామయ్యకి యేమాత్రం సుఖం లేదు_"

_"మనం కోరి తెచ్చుకుంటే సుఖం, దుఃఖం వస్తాయా అమ్మా-"

"అదికాదు నాన్నా _మనకున్న అవకాశాల్ని వదులుకుని, అంతా ఆ దైవేచ్ఛ అంటే యేంలాభం ?_"

"అదీ నిజమే అమ్మా-శేఖరం ఓ యింటివాడైవుంటే మామయ్యకెంత హాయిగా వుంటుంది ? నాలాగ తనుకూడా రిటైరైనవాడాయెను. యెంత చెప్పినా శేఖరం తనపెళ్ళి మాటే తలపెట్టుకోడని మామయ్య యెన్నోసార్లు వుత్తరం రాశాడు"

జానకి మాట్లాడలేదు. తండ్రి ధోరణి మారుతున్నట్లు గమనించింది.

"ఏమో నాన్నా అతనేం వుద్దేశాలు పెట్టుకున్నాడో మనస్సులో."

"అమ్మా నాకు ఓ విషయం మనస్సులో మెదులుతూంది, చాలాకాలంనుండి నువ్వు బాగా ఆలోచించుకుని నీ అభిప్రాయం తెలియచెయ్యి ..."

"యేమిటి నాన్నా-అది ?"

"శేఖరంకూడా ఎం. ఏ పాసయ్యాడు. కాలేజీలోనే లెక్చరరుగా వుంటున్నాడు వాడి అదృష్టం బాగుంది గనక మంచి వుద్యోగమే వచ్చింది మీ యిద్దర్నీ ఓ యింటివాళ్ళని చెయ్యాలని వుంది"

"అందుకే వస్తున్నారా వాళ్ళు ?" జానకి తనలో తనే ప్రశ్నించుకుంది

* * *

శేఖరం, జానకి ప్రతిదినం సాయంకాలం కారులో షికార్లు పోతూండడం, అప్పుడప్పుడు సినిమాలకి వెళ్తూండడం ఆవూళ్ళో జరిగే ఫంక్షన్సుకి ఎటెండు అవుతూండడం రంగాచారిగారిలో ఆశని రేకెత్తించాయి. తను ఆశించినట్లే తవరకూ జయప్రదంగా జరుగుతుందనీ, తను ప్రయాసపడనక్కరలేకుండానే వాళ్ళిద్దర్లోనూ పరస్పరమైన అభిమానం, ప్రేమ యేర్పడ్డాయనీ మురిసి పోయారు. త్వరలోనే అకాస్త పనీ అంటే వివాహం అయిందనిపించేద్దామని ఉబలాటపడ్డారు. కాని, యిప్పటిదాకా సుబ్బారావుగారితో ఆ విషయం ప్రస్తావించలేదు. యింకా పట్టుమని పదిహేను దినాలన్నా కాలేదని సంశయించారు.

సుబ్బారావుగారితోటీ, _ శేఖరంతోటీ ప్రస్తావించే ముందు, కూతురి మనస్సులోనున్నదేదో తను తెల్సుకోకుండా ఆ పని చెయ్యడం మంచిదికాదనుకున్నారు.

"అమ్మా ఆలోచించావా ?"

"యింకా నేను యేమీ ఆలోచించుకోలేదు నాన్నా"

రంగాచారిగారు ఆశించిందీ అనుకున్నదీ అబద్ధమా ?_

"అయితే, మీరిద్దరూ అంత బాగా చనువుగా సంతోషంగా తిరుగుతున్నందుకు యేదో ఆశించానమ్మా."

"శేఖరంబావ అందుకు అంగీకరిస్తాడా నాన్నా ?_"

రంగాచారిగారి ముఖంలో "ఆశ" కనిపించింది.

"నేను స్వయంగా ఆ విషయాన్ని గూర్చి కనుక్కుంటానమ్మా."

అక్కడనుండి వెళ్ళిపోయారు రంగాచారిగారు

జానకి యేదేదో ఆలోచనల్తో కళ్ళుమూసింది.

* * *

"అంతా వాడిష్టమే" నన్నారు సుబ్బారావుగారు. తనకి తెల్సు, తను చెపితే శేఖరం వినడనీ యేవేవో పిచ్చి పిచ్చిగా వాగుతూవుంటాడు అతనితో [illegible] తనుకూడా పెద్ద పదవిలోంచి బయటపడ్డవాడు క[illegible], నాలుగు విషయాలూ తెల్సుకున్నవాడు కనుకనూ [illegible] చెప్పిన మాటల్లో తనకి నమ్మకం లేదు అంచేత, [illegible] యే విషయం గూర్చి ప్రస్తావించడు ప్రస్తావించినా ప్రయోజనం లేదని తనకి తెల్సు. అందుచేతనే, రంగాచారిగారు, శేఖరం పెళ్ళి గూర్చి తనతో చెపితే పైవిధం [illegible]

చదువుకున్న జానకి

సముఖానికొచ్చి రాయబారమెందుకని శేఖరం ముందు తన ఉద్దేశాన్ని వెల్లడి చేశారు రంగాచారిగారు

క్షమించండి_చదువుకున్న స్త్రీని వివాహం చేసుకోవడం నాకిష్టంలేదు" అనేసి లేచిపోయాడు.

రంగాచారిగారు నిర్విణ్ణులయ్యారు. ఏమీ పాలుపోవడం లేదు ఒక విద్యార్థికుడు యిలా అంటాడని తను యెన్నడూ ఆసించలేదు "అయితే విలాసంకోసమా _ తను జానకితో తిరగడం ?_" తనలో తనే గొణుక్కున్నారు.

జానకి ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచింది "స్త్రీ చదువుకోరాదా? స్త్రీ విజ్ఞానిని కారాదా? స్త్రీ సంఘంలో ఒక బానిసగా మార్గాలా? స్త్రీ చదువుకున్నంతమాత్రాన పురుషులకు ఎదురు తిరిగి వారి మనస్సులకి కష్టం కల్గించుతుందనుకోవడం పొరపాటు. నాన్నా ఆ విషయం గూర్చి మీరాట్టే కించపడకండి అతను ఏవో వూహాలు మనస్సులో పెట్టుకుని వుంటాడు. నాన్నగారూ అతనకి నచ్చచెప్పి, అతని అనుమానాన్ని సమసిపోయేట్టు చేసుకునే బాధ్యత నాది_" అని లేచి వెళ్ళిపోయింది జానకి.

*

అందుకే స్త్రీకి చదువు చెప్పించరాదు. విద్యార్థికులు కూడా, యింకా మూర్ఖపు అభిప్రాయాలని వదలలేదంటే, రంగాచారిగారు ఘమ్మున నవ్వుకున్నారు ఆసలు అంత వరకూ తన కూతురు చదవడం యిష్టంలేదతనికి. కాని జానకి అన్నమాట, ఆయనలో యింకా ఆశని రేకెత్తిస్తోంది. తనకి తెల్సు.జానకి పట్టు నెగ్గించుకుంటుంది. అయినా సుబ్బారావుగారితో, యీ విషయం___ యిలా జరిగిందని ఓసారి చెబితే బాగుంటుందనుకున్నారు.

'బావా - నీ వైరిగాని, వాడు నామాట వినడు. చదువుకున్న ఆడవాళ్ళే, మొగుణ్ణి సరిగా చూడదనీ, మొగుడి మాట వినదనీ, యిష్టం వచ్చిన వాళ్ళతో తిరుగుతుందనీ, వాడికి నమ్మకం కలిగిందట అంచేత_ యీ విషయం గూర్చి ఆసించలేం. ఆర్నెల్లు క్రిందట, నేను యీ విషయం_ అంటే జానకినిగూర్చి ప్రస్తావిస్తే, 'యీ విధంగా అన్నాడు' సుబ్బారావుగారుకూడా యిలా అన అతనికి యేమీ నచ్చలేదు.

సముద్రంమీంచి వొచ్చేగాలి మైకాన్ని కలుగచేస్తూంటే, యిసుకమీద కూర్చుని, జానకి ఆలోచనల్లోమునిగిపోయింది. శేఖరం, ఆదినం, తనతో రాలేదు కొంచెం జ్వరంగా వుండడమే అందుకు కారణం వెనక్కి కాస్త వాలి, మోచేతులు ఆనించి, కాళ్ళు ఆడిస్తూ, సముద్రపు అలలవేపు చూస్తూంది జానకి అయితే_ శేఖరానికి ఎలా నచ్చచెప్పడం తను స్వయంగా మాటాడితే ప్రయోజనం వుంటుందా? తనమాట వింటాడా? ఛీ! తను అతన్ని బ్రతిమలాడకూడదు___ బ్రతిమాల వలసిన అవసరం యేముంది? యేం మరి యెవరూ తనని వివాహం చేసుకోరు కనకనా?_ ఊం అంటే లక్ష మంది వాలుతారు తనముందు అయినా, స్త్రీ చదువుకుంటే దుర్మార్గురాలవుతుందనీ, అతనికి యెలా నమ్మకం కలిగింది? తను యెందుకన్నాడామాట? యేది యేమైనా, అతనిలో వున్న ఆ మూఢనమ్మకాన్ని తొలగించాలి. స్త్రీ చదువుకుంటే సన్మార్గురాలవుతుందని నిరూపించాలి. శేఖరం అందగాడు అయినా, కాకపోయినా_ తనకి నిమిత్తంలేదు. అతడు విద్యావంతుడు యెలాగైనా తను రుజువు చెయ్యాలి.

"చీకటి పడింది_ యింటికి పోదాం అమ్మగారూ" అన్న డ్రైవరు పిలుపు తన ఆలోచనలకి అంతరాయం కలిగించింది.

* * *

కిక్కిరిసిన మీటింగుహాల్లో, ఓమూలగా కూర్చున్నాడు శేఖరం. కాలేజీ యెసోసియేషన్ తరఫున ఓ సభ యేర్పాటు చేశారు. ప్రముఖులూ, విద్యార్థులూ ఆహ్వానించబడ్డారు. ఆనాటి సభకి అధ్యక్షత వహించవలసిన మూర్తిగారు ఇంకా రానందున సభ ప్రారంభించబడలేదు. అయినా స్టూడెంట్సు ఒకొక్కరొక్కరుగా వచ్చి సినిమా పాటలు పాడుతున్నారు. జానకి స్టేజిముందు కూచుంది.

అందరూ_ అంటే ఆడా, మగా భేదం లేకుండా కలిసి కూర్చోవడం చూసి శేఖరం అసహ్యించుకున్నాడు. అందుకే తను ఒక మూలగా_ ఆడవాళ్ళులేని స్థలంచూసి కూచున్నాడు చదువుకున్న ఆడవాళ్లయితే మాత్రం యీలా ఒకరి భుజాలు ఒకరు రాసుకుంటూ_ మగవాళ్ళ ప్రక్కని కూచోడమా? తను చదువుకున్నప్పుడు తను దూరంగా కూచునేవాడు. ఇప్పుడు యిలా సోషల్ గా

కున్న జానక

వుంటూ ఈరోజున ఒకడితోనూ, యింకోరోజున యింకోడితోనూ లేచిపోతారు. అసలు ఆడదాన్ని చదువుకోనివ్వటం పొరపాటు. చదువుకున్న వాళ్ళు చదువుకున్నట్లు వూరుకోరాదూ! యీ పోకిరీ వేషాలేమిటని, యేదో గొణుక్కుంటున్నాడు శేఖరం

సభ ప్రారంభ మయింది ఆనాటి ఉపన్యాసకురాలు జానకి వేదిక యెక్కి ఉపన్యాసం యిస్తోంది. 'స్త్రీవిద్య' గూర్చి ఆనాటి ఉపన్యాసం. శేఖరానికి వేమీ రుచించ లేదు. చదువుకున్న స్త్రీ సంసారాన్ని చక్కబరుస్తుందిట. మొగుడు యింటివద్ద లేనప్పుడు యెవడితోనో పోతుంది గాని, యింటిని సక్రమంగా వుంచుతుందా? అవన్నీ ప్లాట్ ఫారం స్పీచెస్! అంతకన్న వీళ్ళు ఆవిధంగా ఆచరిస్తారంటే నమ్మలేనిది యింకా ఉపన్యాసం సాగుతూ నేవుంది. తన చెవులకి ఆ వాక్యాలు కఠోరంగా వున్నాయి. లేచి యిల్లు చేరుకున్నాడు శేఖరం.

[సశేషం]

★

మీరందరు తప్పకుండా

చదివి తీరాల్సిన పుస్తకం!

జాజిమల్లి

(ఆంధ్ర మహిళలో సీరియల్‌గా ప్రచురింపబడిన నవలానిక)

గ్రంథకర్త:

శ్రీ శే కులపతి అడివి బాపిరాజుగారు

150 పేజీలు వెల 1-8-0

ప్రతులు దొరుకుస్థలము

హిగ్గిన్‌బాదమ్స్ అన్ని బుక్‌స్టాల్సు,

వెంకట్రామా అండ్ కో.,

ఆంధ్ర మహిళ ప్రెస్, మద్రాసు-4.

బిడ్డల లివరు అండు స్ప్లీను వ్యాధులకు

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని

డాక్టరు పిల్లా పాపయ్యపాత్రుడుగారి "బాలసంజీవిని" నిజముగ అమోఘమైనది బిడ్డలకు సంభవించు లివరు అండు స్ప్లీను వ్యాధులలో ప్రథమ దశయందుగాని, కాంప్లికేటెడ్ స్థితియందుగాని తప్పకుండ గుణమిచ్చును. వైద్యవృత్తియందును నా స్నేహితులలోను బంధుకోటిలోను అనేకులు ఉపయోగించుట వల్లను "బాలసంజీవిని" యొక్క గుణాతిశయములు పరీక్షించుట కవకాశ మేర్పడినది. బజారులోగల యితర లివరు ఔషధములుగూడ యిదివరలో వాడి చూచితినిగాని "బాలసంజీవిని" వాడిన పిమ్మట పైవాటినెల్ల విసర్జించి దీనినే హెచ్చుగ వాడుచున్నాను అమోఘముగ నిట్టి మహదౌషధమును ప్రజోపయోగమునకు వినియోగించుచున్నందుకు పిల్లావారి వంశము స్తుతిపాత్రమైనది

డాక్టర్ ఎన్. రామనాథన్‌గారు L M P కావేరిపాకం.

వివరములకు

డాక్టరు పిల్లా పాపయ్యా పాత్రుడు & బ్రదర్సు,

నెం 19, దక్షిణమాడావీధి, మైలాపూరు, మద్రాసు 4

కుంభకోణం బ్రాంచి	తిరుచినాపల్లి బ్రాంచి
నెం. 7 సారంగపాణి కోవిల్ తూర్పు వీధి	నెం 15 పుగళై పిళ్లై వీధి తెప్పకొలం

అన్ని మందుల షాపులలోను దొరకును.

చదువుకున్న జానకి

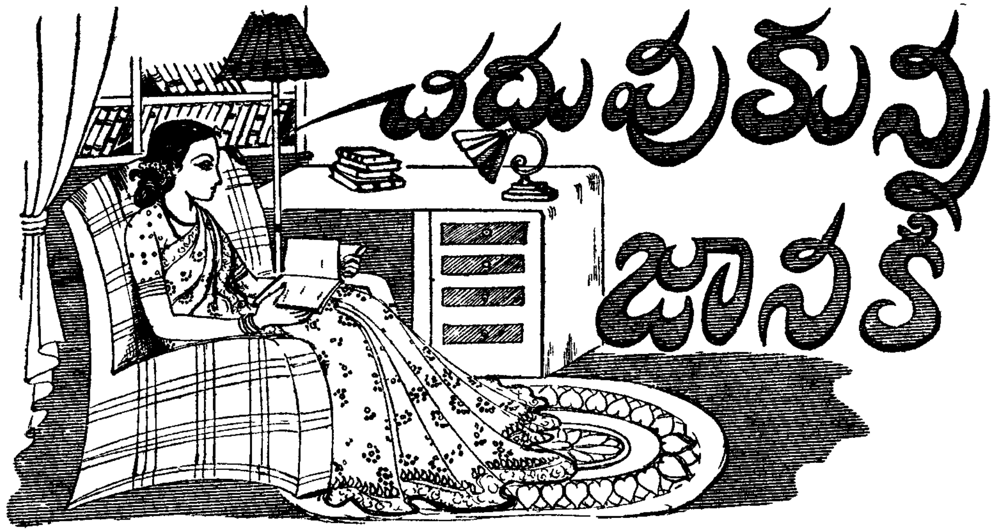

రచన "శ్రీ పి. వి. పల్లి"

[వెనుకటి గాధ కూతురు జానకి ఇష్టప్రకారము రంగాచారి ఆమెను బి ఎ వరకు చదివిస్తాడు ఎమ్ ఏ చదివి ఉద్యోగము చేస్తున్న, జానకి మేనమామ కుమారుడు శేఖరానికి ఆమెనిచ్చి వివాహము చేయ తలంపుతో నున్నాడు శేఖరం చదువుకున్న ఆమెను భార్యగా స్వీకరించనని నిక్కచ్చిగా చెప్పేడు. జానకి ఈ విషయంలో బాధ్యతంతా తనకు వదలివెయ్యమని తండ్రి నూరడించింది

కాలేజీ ఏసోషియేషన్ సమావేశంలో జానకి వేదికనుండి స్త్రీవిద్య మీద అద్భుతంగా ఉపన్యసిస్తూ ఉంది సంఘంలో స్త్రీలు ముందుకు వచ్చి పురుషులతో సమానంగా వ్యవహరించడం ఇష్టంలేని శేఖరం యీ ఉపన్యాసము ముగియక పూర్వమే యింటిద్రోవ పట్టాడు ఇక చదవండి]

— o —

సూర్యుని లేత కిరణాలు ఆకుపచ్చని రంగు చీరమీద పడి, ప్రతిబింబిస్తున్నాయ్. గులాబీరంగు సిల్కు జాకెట్టు తలలో సంపెంగపూల చెండు, జానకి అందాన్ని యినుమడింప చేస్తున్నాయి. కిటికీలోనుండి వచ్చే పిల్లగాలులకి ముంగురులు ఎగురుతూంటే, చేతిలోని పుస్తకం వేపు దృష్టి నిలుపుతూ పుటలు తిరగ వేస్తూంది జానకి

తలుపు చప్పుడు నిశ్శబ్దాన్ని పటాపంచలు చేసింది పుస్తకం మూసి తలెత్తి చూచింది జానకి తన స్నేహితురాలు సుశీల వచ్చింది

"హల్లో సుశీల్లా! యెప్పుడొచ్చావ్ మద్రాసునుండి?"

"Last night"

"[illegible] కాలమైందే యీవూరు వచ్చి రా– కూర్చో"

సోఫామీద యిద్దరూ ఆసీనులయ్యారు. వంటవాడిని పిలిచి రెండు కప్పులకాఫీకి ఆర్డరిచ్చింది జానకి.

"మరేమిటి విశేషాలు?" ప్రశ్నించింది జానకి సుశీల మొఖంలోకి చూస్తూ–

"ఏమున్నాయ్— ఏమీ లేవు.—"

"అన్నట్టు ప్రభాకరం కులాసాయేనా– మీరిద్దరు కలిసి వచ్చారా?—"

"ఆయనరాలేదు. ఏవో ఆఫీసు గొడవలున్నాయట రమ్మని యెంత పిలిచినా రానన్నారు"

"అవునుమరి ఉద్యోగమాయెను. మనం అనుకున్నట్లుగా, తీరిక వుండొద్దూ—"

వంటవాడు తెచ్చిన కాఫీ త్రాగుతూ .. ..

"మీ ఇంటిదగ్గర వంటవాడేనా వంట లేక ఆడమనిషిని పెట్టుకున్నారా?—" తిరిగి ప్రశ్నించింది జానకి

"ఆఁ అంతపాటా! నేనే వండాలంటారు నేను వండితే

గాని ఆయనగారికి రుచించదట."

"వెరీగుడ్, వండితే తప్పేముంది? మన పని మనం చేసుకుంటాం"

"నీవూ యిలాగే అంటున్నావ్!"

"తప్పేముంది సుశీలా. ఆయన చెప్పినట్లు నువ్వెందుకు చెయ్యరాదు?"

"అయితే మన శరీరం పాడవదూ. వంటపొయ్యి దగ్గర వేడికీ, పొగకీ మనం ఓర్చలేం. మన అందం పాడవుతుంది నల్లగా కురూపిల్లే తయారవుతాం. ఈమధ్యనే- నిక్కచ్చిగా చెప్పేశాను- నేను వండనని."

"పిచ్చిదానా, యెంత పొరపాటు చేశావ్. ఆయన యెంత నొచ్చుకున్నాడో-!"

"యేమన్నా అనుకోనీ జానకీ. ఆపనిమాత్రం నావల్ల కాదు —"

"చదువుకున్న దానివి నువ్వూ యిలాగే అంటే చదువు లేనివాళ్ళు యేమన్నా అనగలరు. వాళ్ళని యేమీ అనలేం. జ్ఞానం సంపాయించడం భర్తమాటకు యెదురాడడానికా?"

"అవునుగాని జానకీ, బి ఏ. పూర్తిచేశావుగదా, ఏమి చేస్తావ్- యేదన్నా . ... ."

"అలాంటివి నాకిష్టంలేదు"

"ఈవూరు రాగానే మా అమ్మ నీపెళ్ళి విషయం చెప్పింది .."

"యేమని చెప్పిందేమిటి? ...."

"మీ శేఖరం బావని పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నావని .."

"చదువుకున్న పెళ్లామయితే తన కెదురుతిరుగుతుందని సంశయిస్తున్నాడు... ."

"అయితే నువ్వేమన్నావ్? ....."

"సుశీలా- నేననేదేముంది? చదువుకున్నంత మాత్రాన భర్తకు ఎదురు తిరుగుతామా?"

"మా ఆయన కూడా యిలాగే- మీ శేఖరంలాగే అంటూ వుంటారు. ఓనాడు సరదాగా తిరిగొద్దాం కారులో" అంటే వీల్లేదన్నారు. ఇంకోనాడు సినిమాకు కూడా వద్దన్నారు అందుచే నాకు బాగా కోపం వచ్చింది సుమా."

"కోపం వచ్చి యేం చేశావేమిటి?"

"యేమన్నా చేద్దామనిపించింది. మన సరదాలని అరికట్టజూచే భర్తల్ని యేమన్నా అనాలి .."

"నువ్వు పొరపడుతున్నావు సుశీలా! ఆయనెందుకు వద్దన్నారో నువ్వు గ్రహించలేదు అందుకే యిలా అంటున్నావు. ఆయన మతం కనిపెట్టి నువ్వు తిరగాలి అంతేగాని యెదురు తిరిగి నువ్వు యేమిట సాధించగలిగావు? ఏసరదాలని తీర్చుకోగలిగావు?"

"అదేమిటో- తెలుసున్న ఫ్రెండ్సు, యెవరన్నా కనిపించినప్పుడు వాళ్ళతో మాట్లాడితే ఓమాటు కొట్టినంత పని చేశారు నేనుకూడా చదువుకున్నదాన్ని కనుక సోషల్ గా వుండాలని వుంటుంది ఇంటరు కంప్లీటు చేశానుకదా! ఆయనకు నేను సోషల్ గా వుండడం యిష్టంలేదు. యెవడి పెళ్ళామో లేచిపోయిందిట. యిలా సోషల్ గా వున్నందువల్లనే- అవును ఆవ్యక్తియందు ఆమె మనస్సు లగ్నమైనది. కనుకనే ఆపని చేసింది మగాళ్లు మాత్రం అలా సంచరించడం లేదూ? —"

"అయితే వాళ్ళు తప్పుడుగా చరిస్తున్నారని, మనం కూడా అలా చరిస్తే యేం ప్రయోజనం. ఇటు స్త్రీగాని అటు పురుషుడు గాని అటువంటి సాంప్రదాయాలని తెచ్చి పెట్టుకోగూడదు. ఎవరి శీలాన్ని వారు కాపాడుకోవాలి. ఒకరు చెప్పినంతమాత్రాన ప్రయోజనంలేదు. ఎవరి మనస్సును వాళ్ళు స్వాధీనంలో వుంచుకుని [illegible]గాలి"

"ఏమిటో నువ్వు చెప్పుచున్నది యేమీ అర్థంకాలేదు ఆయనకి నేనంటే- యెప్పుడూ అదోలా వుంటుందిట. ఎప్పుడూ చిరమరలే"

"వెర్రిదానా, అతనికి నచ్చినపని నువ్వు చేస్తే ఆయన అలా యెందుకుంటారు? మన అభిమతానికి వాళ్ళు నచ్చినా నచ్చకపోయినా, వాళ్ళ అభిమతానికి తగట్లుగా మనం సంచరించాలి. లేకపోతే వాళ్ళకీ మనకీ భేదాభిప్రాయాలు రావడం, కలహాలు లేవదీసుకోవడం, యిత్యాది వాటివల్ల

మన జీవితాలే భగ్నం అయిపోతాయి. మనం చదువుకున్నంతమాత్రాన పురుషులు మన వెంట వుండాలనీ, మన మాట ప్రకారం నడుచుకోవాలనీ అనుకోవడం పొరపాటు. ఎవరో ఒకరు ఒకరి అభిమతానికి తగ్గట్టుగా నడుచుకున్నంతకాలం వారి జీవితాలు సుఖవంతంగానే వుంటాయి. భర్త చెప్పినట్లు భార్య నడుచుకోవడమే మంచిది. అయితే భార్య తన సామర్థ్యము నుపయోగించి, భర్త మనస్సుకు నచ్చినట్లుగా తిరిగినంతకాలం, భార్యకి యెదురాడలేడు భర్త. ఈ రహస్యాన్ని తెలుసుకోలేక నువ్వు నీ జీవితాన్ని కంటకం చేసుకుంటున్నావు నీచదువుని వృధా పుచ్చుతున్నావు చదువుకున్నందువల్ల నీ జీవితాన్ని పూల బాటమీద నడిపించుకోవాలిగాని, చదువుకున్నానునే అహంభావంచేత నీకు తోచిందే నువ్వు చేస్తే ప్రయోజనం లేదు —"

"సరే వస్తా జానకీ"

"సాయంత్రం అలా షికారు పోదాం రా"

"ఓ యెస్!"

ప్రక్కగదిలో పేపరు చదువుకుంటూన్న శేఖరం పఠనం ముగించి, యీ సంభాషణనంతా విన్నాడు అయితే తను మొదట అనుకున్నది ఉత్త అనుమానమేనా? తన క్లాస్ మేట్స్ యెంతో మంది సోషల్‌గా వుంటున్నామని చెడు తిరుగుళ్ళు తిరుగుతూండడం తను కళ్ళారా చూశాడే. చదువుకున్న వాళ్ళకున్న పోగాలమే యిది అని నిర్ధారణ చేసుకున్నదే ఆనాడు. అంత దూరం యెందుకూ. తన స్నేహితుడు మధు పెండ్లాడిన భార్య ఇంటరు చదివింది. పెళ్ళయిన రెం[illegible]లలకే సుదర్శనంతో లేచిపోయిందే. సూర్యం పెండ్లాడిన విద్యావతి వాణ్ణి ఖాతరు చెయ్యకుండా యిష్టం వచ్చినట్లు తిరుగుతూండడం తను స్వయంగా చూచిందే గదూ! అయితే, యీ ఆడవాళ్ళు మొదట పెళ్ళయేవరకు యిలా తీపిమాటలాడి, తీరా పెళ్ళి అవగానే 'నాయిష్టం వచ్చినట్లు నేను సంచరిస్తా'నని ఎదురు తిరుగుతారేమో! ఏమయినా చదువుకున్న స్త్రీని పెండ్లాడ్డం కంటకప్రాయమే కాగలదు"

"అయితే నువ్వు చదువుకున్నందుకు యీమాత్రం జ్ఞానాన్నా సంపాదించావు?" ప్రశ్నించింది అంతరాత్మ.

"నేను కళ్ళారా చూచిందాన్ని యెలా అబద్ధమనుకోగలను?" జవాబిచ్చాడు శేఖరం.

"యే కొద్దిమంది చేసిన పనుల్ని చూచి, అందరూ అలాంటి వారని భ్రమించడం పొరపాటు" మందలించింది అంతరాత్మ.

"కాదు నేను నమ్మింది నిజమే." యెదురు తిరిగాడు శేఖరం

"అక్కడే నువ్వు పొరబడుతున్నావు. చదువుకున్న స్త్రీ జ్ఞానాన్ని సంపాదించిన స్త్రీ, తనజీవితాన్ని యెప్పుడూ కంటకప్రాయం గావించుకోదు. చేజేతులారా తన జీవితాన్ని భగ్నం చేసుకోదు. యేవ్యక్తియో చేసిన పనిని పురస్కరించుకుని, అలా అందరూ చేస్తారని నువ్వు తీర్మానించుకోవడంలో సబబులేదు. ఒక్కసారి నీలో నీవు ఆలోచించుకో. నీ జ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి అసలు విషయాన్ని తెల్సుకో. అందుకు జానకి ఒక ఉపకరణం" అంతర్ధానమయింది అంతరాత్మ.

* * *

బరువుగా రెండు గంటలు కొట్టింది గోడ గడియారం. అంతా ప్రశాంత వాతావరణం. కిటికీలోంచి ప్రసరిస్తున్న చల్లని చంద్ర కిరణాలు ముఖంమీద పడుతూంటే, జానకి గాఢ నిద్రలో మునిగివుంది. కాని వరండాలో పడుకున్న శేఖరానికి మాత్రం నిద్రరాలేదు తను యేదో చెప్పలేని బాధ ననుభవిస్తున్నాడు ఇంకా తన సమస్య సమస్యగానే ఉండిపోయింది ఓ ఒడ్డుకు చేరుకోలేక పోతున్నాడు. మనస్సులో జరుగుతున్న భీకర సమరానికి తట్టుకోలేక ప్రశాంతత కోసం పచారుచేస్తున్నాడు. ఎదురుగావున్న గదిలో కిటికీ ఒడ్డున పడుకున్న జానకి ముఖం తనని మరీ కలవర పెడుతున్నది జానకి సౌందర్యరాశి నిండు జవ్వని. తనూ యవ్వనంలో ఉన్నాడు తను చేపట్ట గలడు జానకిని తనవ్యూహానికి జానకి అభ్యంతరం పెట్టదు కాని, తను యావజ్జీవితం జానకితో గడపాలి. అక్కడే వచ్చింది చిక్కు. జానకి అన్నట్టుగా, తనతో తిరుగుతుందా? తను చెప్పినట్లు

తన మనస్సుకి నచ్చినట్లు సంచరిస్తుందా? తనకు యెదురు తిరగదు కదా? యేమో యెవరు చెప్పగలరు? తనకి యేం నమ్మకం?

జానకి కదిలింది ఒత్తిగిలింది ఎవరో వరండాలో కన బడ్డట్టయింది లేచి చూచింది. మరెవరోకాదు శేఖరమేనని గ్రహించింది.

"ఏం అలా పచారు చేస్తున్నావ్ శేఖరం?"

"ఆఁ .. యేంలేదు. నిద్దర పట్టకపోతేను—"

"ఏం . ఒంట్లో యేం బాగో లేదా?"

"అబ్బే! బాగానే వుంది—"

"మరి?"

"యేం లేదు జానకీ ఓ ఆలోచనవచ్చి—"

"అప్పుడే మూడోగంట కావస్తోందే! యిక్కడ నిద్దర పట్టకపోతే డాబామీద పక్క వేస్తా, పడుకో. చల్లగా ఉం టుందక్కడ" అంటూ బెడ్డింగు పట్టుకొని వెళ్ళి డాబామీద వేసింది గుడ్డిగా నడిచాడు జానకి వెనకాల "ఒస్తా పడుకో.... నిద్రలేకపోతే నీఆరోగ్యం చెడుతుంది. మొన్నటిదాకా జ్వరంతో బాధపడ్డావు..."

మెట్లు దిగుతోంది జానకి.

నోటి చివరదాకా వచ్చింది "జా. న కీ." పిలు ద్దామా మానుదామా? అనే ఆలోచనలో పిలువలేకపో యాడు శేఖరం.

* * *

దగ్గుతూ యివతలకొస్తున్న రంగాచారిగారు, మెట్లు దిగి వస్తున్న జానకినిచూచి "డాబామీద కెందుకెళ్ళావమ్మా?" అని ప్రశ్నించారు

"శేఖరం బావకి_ వరెండాలో నిద్ర పట్టలేదుట డాబా మీద పక్క వేసి వస్తున్నా"

"అతనేడీ?"

"డాబామీదనే వున్నాడు. పాపం ఇంతసేపూ ఇక్కడే పచార్లు చేస్తూ వున్నాడు ఎంచేతో నిద్రపట్టలేదుట" కూతురు అమాయకంగా మాట్లాడుతున్నందుకు తనలో తానే యిదయి పోయారు. అయితే యేదో అనుమానించ బోయి_ మళ్ళీ వూరుకున్నారు—

ఎప్పుడూ_ అంటే జానకితో షికార్లుగా వెళుతున్న యీ నెల రోజులనుండీ_ కారులో వెళుతూంటే, తను వెనక సీటులో కూచునేవాడు డ్రైవరు, జానకి_ ఫ్రంటు సీటులో కూచునేవారు జానకే కారు నడుపుతూండేది కాని, యివాళ మట్టుకు డ్రైవరును వెనక సీటులో కూచోమని, తాను జానకి ప్రక్కని కూచున్నాడు శేఖరం జానకి కారు నడుపుతూంటే, తను ఆమె ప్రక్కని కూచున్నంతసేపూ ఏదో అనిపించేది

ఇసుక తిన్నెమీద కూచుని, అలల తాకిడికి తట్టుకో లేక సముద్రముమీద యిటూ అటూ ఊయెల లూగుతున్న నావలని చూస్తున్నారు, యిద్దరూను

"జానకీ_ యివాళ మంచి ఇంగ్లీషు పిక్చరొచ్చింది. వెళ దామా?"—

"అలాగే_ కాని యింకా గ[illegible] టైముంది_ తరవాత వెళదాం."

"బావా_ జీవితాలు కల్లో[illegible]పూరితా లెందుకవుతాయ్?"

"...................."

"మనం కలిగించుకున్న [illegible]క స్వతసిద్ధంగానా—"

ఈ ప్రశ్నకు యేం జవాబు చెప్పాలో తెలియలేదు శేఖరానికి

"స్వతస్సిద్ధంగా - అంటే మన కర్మల ననుసరించి .. అనుకుంటా. ...."

"అదికాదు .. మనం అనుకున్నట్టుగా ఈ కర్మ అనేది మన చేతులారా చేసుకున్న కార్యము [illegible]గా నిరూపిత మవుతుంది. ."

"అవుననుకో......"

"అయితే.., మన జీవితాలు సుఖవంత[illegible]కపోవ డానికి మన మనస్సే సాక్ష్యం_ అంటావా?"

"అవుననుకో."

"ఏవో మూఢనమ్మకాలను మనస్సులో వుంచుకుని,

మనం మన చేతులారా మన జీవితాల్ని దుఃఖభాజనాలు చేసుకోవడంలేదా?- అందిన ఫలాన్ని కాలదన్ని, అందని ఫలాన్ని ఆశించడం, లేనిపోని అనుమానాలతో అందుకున్న ఫలాన్ని పారెయ్యడం- యిత్యాదులన్నీ మన మానసిక పతనాలకి కారణాలుకావా?"

"జానకీ . అలా నడిచి కాస్త దూరం వెళ్దాం రా .."

ధోరణి మార్చాడు శేఖరం... .

సినిమానుండి వచ్చి ఒకరిచేతు లొకరు పట్టుకుని గుమ్మం యెక్కుతూంటే, వంటవాడు చూచి సంబరపడిపోయాడు రంగాచారిగార్ని లేపి- అదో పెద్ద ఘనకార్యంలా చెప్పాడు

"బాబుగారూ- అమ్మాయిగారూ, శేఖరంగారూ ఒకరిచేతులొకరు పట్టుకుని రానుకుంటూ- నవ్వుతూ-వచ్చా రండీ ."

"అలాగా! . ." నిరాశచెందిన హృదయంలో ఆశ అంకురించింది. తన నమ్మకం- అంటే జానకి తన పట్టు సెగ్గించుకుంటుందని- వీరపడిపోతుందన్న ఆశ కలిగింది

వంటవాడు వడ్డిస్తుంటే యెదురెదురుగా టేబిలు ముందు కూర్చుని భోంచేస్తూ కిలకిలా నవ్వుకుంటున్న జానకీ, శేఖరులను చూచి రఘగాచారిగారు చేత్తో నోరు మూసుకుని నవ్వుకుంటూ [illegible] వెల్లకిలా పడుకున్నారు. ఒక్కసారి ఆవులించి గుండెమీద చేతులు వేసుకుని కళ్లు మూశారు.

మామూలుగా [illegible]లో పండుకుని మళ్ళీ ఆలోచనల్లో పడ్డాడు శేఖరం . . ఇవాళ తను నిర్ణయం చేసుకోవాలి తన నమ్మకం" గూర్చి తేల్చుకోవాలి ఇంతకీ జానకిని వివాహం మాడితే తన జీవితం బాగుపడుతుందా ?- తను [illegible]గా కంటకప్రాయం కాదుకదా? జానకి సుగుణవంతురాలే- ఉదారురాలుకూడా విద్యాగర్వంలేదు ఎంతో సాత్వికురాలు అయితే తను యింతవరకు అనుకున్న [illegible]ళ్ళ- అయ్యేదాకా యిల్లా సాత్వికంగా ఉండి, ఆతర[illegible]ంపతీసి యెదురు తిరుగుతుందేమో !? అట్టే అటువంటి మనిషి కాదు చాలా ఉత్తమురాలు. తన మేనమామ కూతురే అయినా, అట్టే జానకితో తనకి పరిచయం లేదు. యెప్పుడూ- తన తల్లికీ, మామయ్యకీ పడేదికాదు యేదో తనని అన్నాడని, శేఖరం తల్లి, అన్నగారితో మాటలు మానేయడం జరిగింది. ఆతరవాత- తన తల్లి చనిపోయినతర్వాత రంగాచారిగారే ఓమారు తన యింటికి రావడం- అక్కడనుండి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుగుతూండడం- అంతే. అంచేత తనకి జానకిని గూర్చి ఆలోచనే లేకపోయింది. కాకపోయినా జానకి, తన దృష్టిలో అందగత్తె. అంచేత తను జానకిని చేపట్టినందువల్ల తన జీవితం సుఖాంతం కావచ్చు యీవిషయం గూర్చి తనకి ఆవేదన అక్కర్లేదు అయితే, యీనాటిదాకా, చదువుకున్నదాన్ని పెండ్లాడనని శపథం చేస్తూవచ్చాడే. మరి అందరూ- తనని ఆడిపోస్తారేమో- ఛీ! ఛీ- అలా యెన్నటికీ కాదు తను యింతవరకూ తప్పుడు అభిప్రాయంలో పడ్డాడు. యిప్పుడు తన తప్పు తాను తెల్సుకున్నాడు. అప్పుడు- ఆ మూఢత్వంలో- అలా సంచరించాడు. ఇప్పుడు యీవిధంగా- తను నిశ్చయించుకొన్నట్లుగా విద్యావంతురాలిని వివాహం మాడి తన జీవితం బాగు చేసుకుంటాడు అంతే

నిజంగా, విద్యావంతురాలు సంసారాన్ని చక్కబరుస్తుందనడంలో- అనుమానం అక్కర్లేదు భర్త సంపాదించినధనాన్ని పొదుపుగా ఖర్చుచేస్తూ, అనవసరమైనవాటిని తగ్గించుకుంటూ, అవసరమైనవాటికి వెనుదీయకుండా- సంసారాన్ని నడిపిస్తుంది, చదువుకున్నదయితే భర్త, పగలల్లా ఉద్యోగంలోని చికాకులతో, పాడయిన మనస్సుతో ఇంటికొచ్చేసరికి- ఉచిత రీతిని ఆదరించే విధానం చదువుకున్న స్త్రీకి తెలిసినట్లుగా- మరో స్త్రీకి తెలియదు తన స్నేహితురాలితో- చెప్పిన విషయాలనుగూర్చి- మనం యేమీ అనుమానించలేం

ఆలోచనని ముగించుకుని, ఒక్కసారి ఆవలించి, ఒళ్ళు విరిచాడు మంచంమీద లేచి కూచుని జానకి మంచంవేపు చూచాడు. అక్కడలేదు జానకి మంచం కాళీగావుంది.

"అయితే, యెక్కడికెళ్ళింది జానకి?" ప్రశ్నించుకున్నాడు ఏమో?—

వరెండాలో నిలబడి- నాలుగు ప్రక్కలా కలియ చూశాడు ఎదురుగావున్న పూల మొక్కల మధ్యనున్న సిమ్మెంటు బల్లమీద కూచుని ఏదో ఆలోచిస్తూంది

చదువుకున్న జానకి

"జానకి అక్కడికెందుకెళ్ళాలి?- యెవరికోసం తను అక్కడ వున్నది?" శేఖరం మళ్ళీ మనస్సుకి పని కల్పించాడు అప్పుడే రెండు గంటలు కావచ్చింది. అయితే వెన్నెల మాత్రం పిండారబోసినట్లుగా వుంది.

"యెలాగైనా- జానకి అక్కడికి యెందుకువెళ్ళిందో తెల్సుకోవాలి..." నిశ్చయం చేసుకుని, జానకికి వెనకగా వున్న చెట్టుమాటున దాగొన్నాడు ఎవరైనా వస్తారా?—

ఒక పావుగంట కాలం గడిచింది జానకి ఒళ్ళు విరుచుకుని ఒక్కసారి ఆవులించింది విరహ గీతం ఆలాపించింది. అందులో శేఖరం పేరు ప్రతిధ్వనించింది

"అరె- తననుగూర్చి విలపిస్తూందా?- తను యేదో అనుమానపడ్డాడే- అది వుట్టి భ్రమా?— తను కలలో వున్నాడా?— కాదే- తను చెట్టుక్రిందవుండి జానకిని చూస్తున్నాడు"

"బావా- నన్ను అనుమానిస్తున్నావా?-"

యెలా చూచింది తనని? తన కోసమే ఆమె అక్కడుందా? అలా అయితే తనని యెందుకు పిలవరాదూ?

"నేను వచ్చానని నీకేం తెల్సు?—"

"కళ్ళున్నాయిగా చూడడానికి-"

"నేను ఇక్కడికి వస్తానని నీకేం తెల్సు?—"

"నువ్వు మంచంమీద కొర్లుతూండడం కనిపెట్టా. పాపం, యేదో బాధపడుతున్నావనుకున్నా జోలపాట పాడి, నిదురబుచ్చుదామనుకున్నాను; కాని, నిద్దురపోతే, బాధ పడతావని యిక్కడి కొచ్చా, నువ్వు యిక్కడికి నన్ను వెదుక్కుంటూ వస్తావని ఊహించాను. నా ఊహ నిజమయింది."

"అమ్మ దొంగా! యింతవరకూ... జరిగిందన్నమాట"

శేఖరంలోకి దీర్ఘంగా చూచింది జానకి.

వెన్నెట్లో అస్పష్టంగా కనుపించినా, ఆ చూపుమాత్రం శేఖరాన్ని కలవరపెట్టింది.

"నన్ను క్షమించు జానకీ... యేదో మూఢనమ్మకంలో పడిపోయాను. కాని నీ ప్రవర్తనబట్టీ, నువ్వు యిచ్చిన ఉపన్యాసాలనుబట్టీ, నీ స్నేహితురాలు సుశీలకి యిచ్చిన అమూల్యమగు సందేశాల్నిబట్టీ నిజం తెల్సుకున్నాను. స్త్రీ చదువుకున్నదైతే, యిరువురి జీవితాల్లో ధన్యత దాలుస్తాయని గాఢంగా నమ్మాను"

జానకి, శేఖరం హృదయంమీద వ్రాలిపోయింది. తన బాహుబంధాలలో యిముడ్చుకున్నాడు జానకిని. చంద్రుడు నవ్వుకుంటూ మబ్బుల చాటుకి మాయమయిపోయాడు.

—★—

అజ్ఞానాన్ని, మూఢవిశ్వాసాలను, లేమిని, అనిశ్చిత పరిస్థితులను, ఘపీడనాన్ని నిర్మూలించే కార్యక్రమమే అభివృద్ధి. —మిస్టర్ ఆషబీ.

ప్రపంచంలో ఏ ఒక్కనికీ తీసిపోని మహాపురుషులు, రాజకీయవేత్తలు శాస్త్రజ్ఞులు, చిత్రకారులు మన దేశంలో వున్నారు —శ్రీ శొంఠిరామమూర్తి

ఏజాతి ఆత్మ విశ్వాసాన్ని వదులుకో పోదో ఆ జాతి యెప్పుడూ పురోగమిస్తూంటుంది. —శ్రీ ప్రకాశం.

వ్యక్తి జీవితంగాని, సమాజ జీవితంగాని, జాతి జీవితంగాని గమనం ముందుకుసాగిపోవడం జీవితానికి సహజ ధర్మం. నిలకడ దాని తత్త్వానికీ విరుద్ధం. —శ్రీ నెహ్రూ

కన్నం వెయ్యడమే దొంగతనం కాదు, కష్టపడకుండా పరాయివాళ్ల కష్టం మీద బ్రతికే వాళ్లందరూ దొంగలే. —బెర్నార్డ్ షా

సంస్కృతి అంటే, ఆత్మవికాసము, ఒకరు మరొకరి పట్ల ప్రవర్తిస్తున్న ప్రవర్తన—పరేంగిత పరిజ్ఞానశక్తి - యీ మూడింటి సమాహారము —శ్రీ నెహ్రూ

ప్రతిమానవునికీ వాని అంతరాత్మ ఎప్పుడు ఏదో సూచనలిస్తూంటుంది కాని ఆ అంతర్వాణి హీన స్వరంలో వినబడుతుంది దానిని అణచి వెయ్యడం మొదలు పెడితే కొంతకాలానికి అది ఇక వినిపించనే వినిపించదు —గోల్డ్‌స్మిత్.

[సంకలన "హైమవతి"]